١٣٩٠ ՍԵՓԵՐ Գ ԱԼԱԹՈՒՐՔԱ

ԵԻՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 1132 ՄԱՐՏ 19 ԲԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ 1873

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱՅ 31 ՄԱՐՏ 1873

ՄԷՇԱՄՈՒՇԱՑԸ

ՀԱՅԿԱՖԻՍ

Իշ պու Մէճմուայը Հալատիա, քաղաք, եօրթու վէ ճու�կիունլէրինտէն մատա պու գրքատա եէվմիյէ նէյր օլունաճադ ապր։ Սէնէլիի բէյլին օլարագ 200, Ալթը այլըղը 110, Իւչ այլըղը 60 ղրշ. վէ Թանէսի 1 ղրշ։ Տայրալար իչին պէյէր նումէրօսունա բօսթա իւճրէթի ալընաճաղը խասսէթէն պէյան օլունուր։

Իլանաթըն պէյէր սրրասը պէր տէֆա-ըդ 3, իկի տէֆա իչին 2, իւչ տէֆա իչին 1½ ղուրուշ, իւչ տէֆատան զիյատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իչին այրըճա քազարըդ օլունուր։

Տայրալարան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթըն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրէնլէրին իւզէրինէ օլտուղու պէյան օլունուր։

ՕՍՄԱՆԻՈՅ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԷ ՆԱՓԻԱՅՔ ՄԱՅՅԻԲԷՅՅԷ ՄԻՈՒԹԱԼԻԱԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 19 ՄԱՐՏ

ԲԱԼԱՆԸՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ

Մէճմուանրն 1129 ունճու նումէրօսունան պագը չէ։

Ժ.

Խնդրոյն գլխաւոր կէտը եպիսկոպոսաց ընտրութիւնն է։ Օսմանեան տէրութեան վարչական սահմանադրութեանց համեմատ՝ եկեղեցւոյ պաշտօնեայք՝ Տէրութեան պաշտօնեայ ալ սեպուած են։ Բայց կղերականները չը բաղդքեն բնաւ որ այս բանը խառնուրդ մը կը պատճառէ հոգևորին ընդ աշխարհականին։ Մեր խնդիրը աշխարհական իշխանութեան վրայ չէ, այլ քաղաքական առանձնաշնորհութեանց վրայ, որոնք տրուած են Պատրիարքին ու եպիսկոպոսաց։ Տէրութենէն առ Հայոց հասարակութեան շնորհուած ինքնօրէնութիւնը որն որ ազգային ժողովքներով և հասարակութեան պետերով կը գործադրուի, եկեղեցական պաշտօնատարաց պատասխանատուութեան ենթարկուած է, և նոյն իսկ տէրութիւնն ալ ուրիշ ճամբով չը կրնար ընթանալ, վասն զի այս ինքնօրէնութիւնը և ազատութիւնը կրօնական է և ոչ քաղաքական։

Շրջաբերականը Բ. Դրան սահմանադրութեանց փոփոխելը խնդրելովը ուրիշ բան չընէր եթէ ոչ՝ խնդրել անկից որ բոլորովին քաղաքային ինքնօրէնութիւն մը շնորհէ հպատակացը մինչդեռ տէրութիւնը կրօնաքաղաքական ինքնօրէնութիւն մը միայն կրնար տալ։

Իսկ եթէ, ուզուելու ըլլայ տէրութենէն որ կաթոլիկաց վարչութեան համար առանձին բացառութիւն մը ըլլայ, ինչպէս որ կը պահանջէ Շրջաբերականը, այն ատեն ալ հասարակութեանց միօրինակ դրութիւնը կը փոխուի, և տէրութեան առջև ալ հպատակաց հաւասարութիւնը կը կորսուի։

Ուրեմն տէրութիւնը չը կրնար ընդունել Շրջաբերականին յատակագիծը, զոր կառաջարկէ Պապութեան ազդեցութիւնը և միջամտութիւնը աւելցնելու դիտմամբ։ Ուրեմն Բ. Դուռը պարտաւոր է հաւատարմութեամբ պահելու իւր հին վարչական սահմանադրութիւնները։ Ուրեմն անհրաժեշտ հարկ է որ «կամ իբր իրաւունք հպատակաց և կամ իբր ապահովութիւն տէրութեան, իւրաքանչիւր ազգին մատակարարիչները և կառավարողները, այսինքն, Պատրիարքունք, եպիսկոպոսք, ժողովք, փոխանորդք, գործակալք, մուրախասք վերջապէս այն ամէն անձինք, որոնք, հասարակութեան վարչութեան և մատակարարութեան պաշտօնը կը վարեն, ազգին լիովին և յատուկ քուէարկութեանը կընտրուին, որպէս զի լիիսկադարձ պատասխանատուութիւն մը հաստատուի ընդ մէջ հասարակութեան առ գլխաւորս իւր և գլխաւորաց առ հասարակութիւնս իւրեանց, որպէս զի այս պատասխանատուութեամբ հաստատուն և իսկական ապահովութիւն մը ունենայ տէրութիւնը, որ իրեն տուած ինքնօրէնութիւնը չը վանդարի օտարին միջամտութեամբ և սոսկական անձանց զեղծմամբքը։»

ԺԱ.

Գանք հիմայ ազգային ընչից մատակարարութեան վրայ, որ միևնոյն խնդրոյ տակ կիյնայ։

Հասարակութեանց Պատրիարքական վարչութեան համեմատ, ազգային ինչքերը մի միայն կրօնաքաղաքական յարաբերութիւն մը ունին տէրութեան հետ՝ ի ձեռն եկեղեցական պետաց ազգին։ Ստոյգ է, որ եթէ տէրութիւնը ազգային ինչքերը իբր սոսկականաց ինչք նկատելու ըլլար, կամ սոսկ տէրութենական հսկողութիւն մը հաստատելու ըլլար բարոյական անդամոց ընչից վրայ, և կամ վերջապէս եկեղեցական իշխանութիւնը ապարդիւն և անզօր իշխանութիւն մը սեպուէր տէրութեան առջևը, այն ատեն թոյլ կուտար Բ. Դուռն որ Պապը և Եպիսկոպոսունք ըստ իրենց քմացը գործեն, ըստ որում դրած կարգադրութիւններին իրենց միայն օգտակար կըլլային։ Բայց խնդիրը այսպէս չէ։ վասն զի որոշուած է որ եպիսկոպոսաց գործադրութիւնը ոչ միայն հոգևորական ըլլայ, այլև քաղաքական, ըստ որում քաղաքային իշխանութիւնը կը շնորհէ անոնց գործելոյ ազատութիւնը, և հասարակութեանց գլուխներուն գործերը իբր իրեն գործերը կը նկատէ։

Բայց որպէս զի այս ազատութիւնը և ինքնօրէնութիւնը անկախութեան կերպարանք մը չառնու, տէրութիւնը իրաւունք ունի հսկելու և արդիլելու որ ոևիցէ օտար իշխանութիւն մը, որն որ հասարակութեան ազատ և յատուկ քուէարկութեան ընդունելի եղած չէ, տէրութեամբը որոշողութիւնները պարապի չը հանէ և տեղական իշխանութիւնը ձեռք չանցնէ՝ ուղղակի ազդեցութիւն մը բանեցնելով անոր վրայ։

Եթէ հասարակութեանց գլուխները ազգային ընչից մատակարարութեան և փոփոխութեան վերաբերեալ գործեր ընեն, այս գործերը պետութեան առջև պաշտօնական կը սեպուին։ իսկ անոնց կնիքը տէրութենական գործոց զօրութիւն ունի։ Ուրեմն ի՞նչպէս կրնայ թոյլ տալ Բ. Դուռը որ այսպիսի իշխանութիւն մը, ծառայ ըլլայ յամենայնի և ըստ ամենայնի օտար իշխանութեան մը, ի՞նչպէս կրնայ թոյլ տալ որ Պատրիարքաց վարչական գործերը ոչինչ սեպուին առանց հրամանի և հաւանութեան Պապին։

Եթէ տակաւին Շրջաբերականը պահանջելու ըլլայ որ Ռեվերսուրուս կոնդակին որոշողութեանց չընդդիմանալու համար՝ Բ. Դուռը պարտաւոր է ուղղելու իր սահմանադրութիւնները և Պապին փափաքանաց համեմատ ձևակերպելու զանոնք, այսպիսի պահանջողութեան մը կը պատասխանենք դարձեալ, որ Բ. Դուռը չուզեր, չը պարտաւորուիր, չկրնար այսպիսի գործ մը ընել առանց ծանր դժուարութեանց ենթարկուելու։

ԺԲ.

Կաթոլիկ հասարակութիւնը Բ. Դրանէն ճանչցուած ըլլալով, և կրօնից ազատութիւնը՝ 1856ին կայսերական հրովարտակով բոլոր քրիստոնէից խոստացուած ըլլալով, որուն փարիզին դաշնագիրը երաշխաւոր եղաւ, Շրջաբերականը անոր վերայ դիտողութիւն մը կընէ, զոր հետևեալ կերպով համառօտիւ կը քաղենք։

Բ. Դրան կառավարութիւնը՝ կաթոլիկութիւնը պաշտօնաբար ճանչցաւ։ Կաթոլիկութիւնը՝ կաթոլիկաց Պապին բարձրագոյն իշխանութենէն կախումն է. ուրեմն Բ. Դուռը՝ Պապին իւր ստացուածոց վերայ ունեցած լիովին գործագրական իշխանութեանը ամենևին չը կրնար դիմադարձիլ։

Փիններնք այս պատճառաբանութիւնը, որով Շրջաբերականը կը կարծէ թէ բոլոր իւր հակառակորդները յաղթահարէ։

Նախ և առաջ կաթոլիկ հասարակութեան սկիզբը 1830 էն՝ ի վեր է. իսկ Յոյն — օրթոտոքս Հայ — օրթոտոքս և Հրեայ հասարակութեանց ընկերքը Կ. Պոլսոյ առումէն՝ ի վեր է։

Շրջաբերականը կուզէ արդեօ՞ք իմանալ թէ ի՞նչ պատճառի համար ուշացան կաթոլիկաց՝ վերոյիշեալ հասարակութեանց տրուած առանձնաշնորհութիւնները։

Թերևս կըսէ ինքը, որ կաթոլիկաց գէմ յարուցեալ հալածումն է պատճառը։ Ոչ երբէք։ Բ. Դուռը որ միշտ իւր ամէն հպատակաց անխտիր առատաձեռն եղած է, ամենևին առիթ մը չունէր խատանալու իւր հըպատակաց մէկ մասին դէմ։ Իսկական պատճառը այն է որ չէր ուզեր հասարակութիւն մը հաստատել, որ չէր կրնար տակաւին իւր ներքին վարչութեանը համար Տէրութեան երաշխաւորութիւն տալ։

Կաթոլիկները երբեմն երբեմն խիստ և դժուարատար հրամաններու ենթարկեցան. միթէ՞ իրենց այս կամ այն դաւանութիւնը ունենալը յանցանք կը համարուէր. միթէ՞ իրենցմէ կը խնդրուէր սբ Լգբիսատոս ուրանալ և կամ անոր խաչը ոտքի տակ առնուն. ո՛չ, ասոնցմէ և ոչ իսկ մէկն է. այլ կը խնդրուէր որ կաթոլիկները իրրև պաշտօնեայ Լատինաց սեպուին, ինչպէս թէ իրենց բոլոր անձը՝ ի ծառայութիւն Արևմտեայց նուիրած ըլլան։

Եւ որովհետև Արևմուտքի մէջ թշնամանական գաղափարներ ունէին Օսմանեան կառավարութեան վերայ, և Պապերը միշտ Յունաստանի Բ. ին Եւգինէոս Գ. ին և Գրիգոր Ը. ին պատիւները կերազէին՝ զորոնք ստացած էին խաչակրաց ժամանակ. ուստի կաթոլիկները առանձին՝ էական և կարծեցեալ առիթներու մէջ այնպիսի հրամաններու կենթարկուէին՝ զորոնք Պապերը աշխարհին հանգստութեանը, հասարակաց ապահովութեանը և զինուորական վիճակին համար իբր անտնօրինելի կը ցուցնէին։

Այս երկիւղները իսկապէս բարձան, կաթոլիկութեան ճշմարիտ դրութեանը վերայ երկգիմութիւնները պակասելով. կաթոլիկները կրցան ապացուցանել որ Արևելեան եկեղեցին կը շնորհէր իրենց զայն ամենայն որ հարկաւոր էր իրենց ուրիշ հասարակութեանց դիրքին մէջ գտնուելու համար. Առիթներն իսկ ձեռնտու եղան կաթոլիկաց. և 1829 ին առանց պատճառի տրուած կարգէ դուրս հրամանները յորդորեցին զՊապը կաթոլիկները Գաղղիոյ և Աւստրիոյ պաշտպանութեանն յանձնելու, որոնք ըստ կարի դիմեցին Ռուսիոյ, և «հերձուածող» կառավարութեան մը միջամտութիւնը՝ «կաթոլիկ» հասարակութեան մը հաստատութեանը խնամատարաւ, որուն մնացեալ մասին Մահմուտ Բ. հաստատող Սուլթանին քաջուշիմութիւնը բաւական էր, որ՝ ունեցած ստոյգ տեղեկութիւններուս համեմատ՝ արդէն խնդրոյն ամէն հար-

կաւոր ծանօթութեանց տեղեակ և հասարակութեան հաստատամտութիւնը հրատարակելու ըստ ամենայնի տրամադրեալ էր։

Այս Տէրութենէն ճանչցուած հասարսկութիւնը՝ ըստ տրամադրութեանց Ռէվէրսուրսին հաստատուած չէ, այլ ըստ հիմանց վարչական սահմանադրութեանց՝ որ ընդհանուր է բոլոր ուրիշ հասարակութեանց։ Մահմուտ Բ. Սուլթանը իւր ֆէրմանին մէջ յայտնապէս կը պատուիրէ թէ «կաթոլիկ հասարակութեան գլուխը ինքնօրէն պիտի ըլլայ իւր կրօնական վարչութեան մէջ առանց Ցոյն և Հայ Պատրիարքաց և «բոլոր օտար իշխանութեանց միջամտութեանը»։ Թէ ինքը միայն իշխանութիւն պիտի ունենայ իւր եկեղեցւոյն պաշտօնեաները կարգելու և փոխելու։ Թէ հասարակութիւնը միայն պիտի ընտրէ Պատրիարքը և թէ կրօնական գործերու մէջ իսկ կաթոլիկ հպատակները չը պիտի կարենան օտար եկեղեցեաց վարել։ «Ասիկայ յայտնապէս կը ցուցանէ մեզի որ կաթոլիկ հասարակութեան կերպաւորութիւնը իսկ այնպիսի հիման վերայ հաստատեալ է որ Պապը բնաւ չկրնար մատակարարական իշխանութիւն մը գործածել Օսմանեան կաթոլիկաց վերայ։

Եթէ գործերը քննուին, այս ճշմարտութիւնը աւելի բացայայտ կը տեսնուի։ Պապութիւնը ուզելով այս առիթս յօգուտ իւր գործածել, այն ժամանակը Կ. Պոլսոյ մէջ Գեր. Նուրիճանը Հայ կաթոլիկաց հոգևոր գլուխ կարգած էր, և ըստ հասարակ սովորութեան ասիկայ քաղաքական իշխանութեամբ ալ պիտի ճոխանար։ Պապին ընտրութիւնը բաւական եղաւ Գեր. Նուրիճանին քաղաքական իշխանութեան հաստատութիւնը չընդունելու։

Կղերական տպագրութիւնը ի զուր կը դիմէ ուղղափառաց գաղտնի հընարից և խորամանկութեանց՝ մեկնելու համար Բ. Դրան այս մերժումը։ Մահմուտ Բ. լաւ իմացած էր խընդրոյն էութիւնը և նոյն ինքն էր հռովմէն ընտեալ անձին վերայ խօսելով՝ ըսողը թէ «եթէ հասարակութեան գլուխն է՝ թող ներկայացնէ մեզի հասարակութեան ընտրութեան վկայագիրը։ Իսկ եթէ օտարէն խրկուող անձ մ'է՝ ոչինչ իշխանութիւն կրնայ գործածել իմ հպատակաց վերայ։ Թող ըսէ թէ ո՞րն է իւր ներկայացուցած տէրութիւնը և մենք պատրաստ ենք անոր համեմատ զինքը ընդունելու։»

Ահաւասիկ Պատրիարքաց ընտրութեան ծագումը, որոնք միայն իբր գլուխ կաթոլիկ հասարակութեան ճանչցուած էին և իրենց իշխանութիւնը՝ թէ կրօնական և թէ քաղաքական գործոց վերայ կը տարածուէր։

Հոգևոր և քաղաքական իշխանութեանց բաժանումը ընդ Պատրիարք և ընդ նախագահ Կ. Պոլսոյ արտաքոյ կարգի դէպք մը համարեալ է։

Տէրութիւնը ուրիշ մարդ չէր ճանչնար բաց ի Պատրիարքէն, որուն գործերը Տէրութենական կը սեպուէին. ինքն էր միայն հասարակութենէն ընտրեալ անձը, և յանուն նորին պատասխանատուն, որն որ ուրիշ որ և իցէ օտար իշխանութենէ մը կախումն չունէր, ինքը դարձեալ Տէրութեան կը ներկայացնէր հասարակութենէն ընտրուած պաշտօնատէրները, և վարչութեան կանոնները իբր առանց մէկ օտար միջամտութեան մը հաստատեալ։

Եթէ կաթոլիկները արտաքոյ պաշտօնական կարգին ընտրողութեան և վարչական յարաբերութիւններ պահեցին Պապութեան հետ, եթէ վատիկանին դիւանը շրջաբերականին բաժին հաւատամատ ունի այնպիսի վկայագրեր, որոնք Պապութեան կաթոլիկ հասարակութեան ընտրութեանց և վարչութեան միջամտիլը ապացուցանեն, ասիկայ երբէք չկրնար Գ. Դուռը պարտաւորել, իբրև զնախընթացն, ճանչնալու այն գործերը՝ որոնք կրնան իբրև զեղծմունք և իբրև դաղտնի գործք համարիլ։

1856 ին կայսերական հրովարտակը, և Փարիզի դաշնագրոյն մէջ այս վկայագրոյն վերայ եղած դիտողութիւնը, ամենեին նորութիւն մը չ'ածեր այս նիւթոյս վերայ։

Ընտրութիւնները միշտ «ըստ արտօնութեանց և 'ի հինուց շնորհեալ հոգևորական ազատութեանց» եղած են. իշխանութիւնները «Պատրիարքաց և քրիստոնեայ արարողութիւն ունեցող եպիսկոպոսաց» տուեալ են և ոչ թէ Պապին. ինչքերը միշտ «իւրաքանչիւր հասարակութեան ծոցին մէջ եղող կղերէն և աշխարհականներէն ընտրեալ ժողովքով» մատակարարուած է։ Անանկ որ 1856ին գաշնագրութիւնը ամենեին նորաձևութիւն մը չպատճառեց Տէրութեան վարչական սահմանադրութիւններուն, և Պապին օգոստոս 20ին 1853ին յըղած առաքելական թղթոյն տրամադրութիւնները Բ. Դռանէն չճանչցուեցան, ինչպէս նաև 1867ին յուլիս 12ին լրկած թղթոյն անդրադարձնական տրամադրութիւնները։

1857ին Գեր. Հասունին, իբր հոգևոր գլուխ, տրուած կայսերական ֆէրմանին նպատակը ուրիշ բան չէր, բայց եթէ հոգևորական գործերը քաղաքային գործերէն որոշել, որուն մէջ կիմացուէին նաև ընտրութիւնները և վարչութիւնը, ինչպէս պիտի բացատրենք հետևեալ յօդուածին մէջ։

(Շարունակելի)

ՄԻԻԹԷՆԵՎԻՑԷ

Պու տէֆա հիւքիւմէթի սէնիյէ թարաֆընտան ադտ օլունան էլլի միլիօն լիրա իսթիգրազրն սէնէվի օնար միլիօն օլարադ, պէշ սէնէտէ իխրաճ օլունաճաղը, վէ իխրաճ օլունան թահվիլաթըն նրսֆը եիւզտէ ալթմըշա մուգարրազար թարաֆընտան ալընըպ, եիւզտէ իքի գօմիսիօն թարհընտան սօնրա, մապագիսը ճանիպի խազինէյէ իթա գրլընաճաղը, վէ թահվիլաթըն նրսֆը տիկերի տախի թէտավիւլէ չըգարրլըպ, բիաչատա հէր գաչա սաթըլըր իսէ, եիւզտէ իքի գօմիսիօն պատէլ իֆրազ, զուսուրու եինէ խազինէյէ վերիլէճէյի, վէ չիմտիրիք մուգարրազար թարաֆընտան եիւզտէ ալթմըշ ֆիյաթըա ալընաճադ թահվիլաթըն ֆահղի եիւզտէ սէքիզ զուրուշ ալթմըշ իքի սանթիմ տէմէք օլաճաղընտան էհվէնիյէթի տերքեար պուլունտուզունու Լէվանթ Հէրալտտա մուհարրէր տիր։

Մէղքիւր իսթիգրազրն էսհամընա, շրմէնտրֆեր թահվիլաթը ճէտիտէսի թէսմիյէ օլունաճաղը վէ իշպու իսթիգրազա ումումէն տէվլէթի Ալիյէ շրմէնտրֆերլերի իլէ պունլարրն հասրլաթը. վէ սայիր վարիտաթը ումումիյէյի մալիյէ թէէմինաթ կէօսթէրիլէճէյի, վէ իսթիգրազտան հասրլ օլաճադ մէպալիղին Ռումէլի վէ Անատուլու շրմէնտրֆերլերինին ինշաաթընա հաւր օլունաճաղը Լաթիւրքիտէ մուհարրէր տիր։

Ագտ օլունան իսթիգրազ խապէրի Լօնտրայա վասրլ օլուր օլմազ՝ Օսմանլը էսհամընրն բաղպէթ պուլարագ, թէրագդը իթտիյի ալաֆրրանկա Մարտ 27 թարիխիյլէ Լօնտրատան կէլէն թէլէկրաֆ խապէրլերինտէն տիր։

Տէվլէթի Ալիյէնին 1872 իսթիգրազ թահվիլաթը Ֆիլէմէնքտէ վագը Սմսթէրտամ շէհրի պօրսասընտա պուտէֆա գապուլ օլունուպ, օրատա տախի միթէտավիւլ օլաճաղը թէլէկրաֆ հավատիսաթընտան տրը։

— Ռումէլի շրմէնտրֆերլերինին միթէահիւտի պաղը խուսուսաթտան տօլայը, չարշամպա կիւնիւ մէճլիսի խաս հուզուրունա ճէլպ օլունմուշտրը։

— Շգօտրա էյալէթի վալիլիյի, վէ ֆրրգայի ասքէրիյէ գօմանտանլըղը խասսա օրտուլի հիւմայուն բէյիսի էրքեանը սատատէլու Ալի Սայիպ բաշա հաղրէթլերինէ,

Զապթիյէ մէքթուպճուլուղու Եանեա մէքթուպճուսու սապրգ իզզէթլու Թահիր էֆէնտիյէ,

Եանեա վիլայէթի մէքթուպճուլուղու, բիւթպէյի սալիսէ էլէ Թունա վիլայէթի թահրիրաթ միւտիրի էսպագ բիֆաթլու ճէմալ պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

— Ֆրանսա իմբէրաթորիչասը սապրգ էօժէնի, իթալեատա իւչիւնճիւ Նաբօլէօնուն նամընա հիւրմէթի մախսուսէ կէօսթէրիլմիշ օլտուղունտան, օրաեա ազիմէթլէ Ֆլօրանսա չէհրինտէ իգամէթ իտէճէյիմիշ։

— Պէրլինտէն մարտ տէօրթ թարիխիյէ ալընան թէլէկրաֆ մէսալինէ նազարէն, պագը գալան թազմինաթըն տախի 'էտասը իչիւն միւթէպէր թէէմինաթ վէրիլէմէյէճէյի մաղնուն պուլունտուղու ճիհէթլէ, Ալման ասաքիրինին ավտէթլերի թէէխիր օլունմուշ տուր։ Ալէմանեա զաղէթալարընն պու քէրրէ Ֆրանսա հագգընտա գուլլանտրգլարը լիսան բէք չիտտէթլի օլուպ, հաթթա մէզքիւր զաղէթալարտան պիրի Ֆրանսատա պուլունան Ալման ասաքիրրինին ավտէթլերի հագգընտա շու մաալտէ պիր պէնտ նէյր իթմիշ տիր։

"Վագտա Ֆրանսանըն թախլիյէսի խուսուսունտա Ալէմանեա իլէ ույուշմագ միւմքին իսէտէ, սօնրաքի միլեարըն նիհայէթքի ֆրանդը էտտա օլունմատըգճա, Պէրֆօր էյալէթինտէ պուլունան Ալման ասաքիրինին ավտէթի հիչ պիր 'վագրթտա թէճվիզ օլունամազ։

— Ֆրանսա իլէ Զվիցէրի պէյնինտէ ճարի օլան բասաբօրթ նիզամնամէսինին լաղվ օլունտուղունու թայմըզ զաղէթասը եաղըյոր։

— Անատօլու շրմէնտրֆերլերինին իսթիգամէթ խարիթալարը թանզիմ օլունտուղու, վէ պիրի Պրուսա վէ դարա հիսարտան, վէ տիկերի տախի իզմիտ վէ էսկի շէհիրտէն միւմթէտ օլարագ Գօնեատա իլթիսադ էթմէք իւզրէ, իքի գօլ շրմէնտրֆեր եաբըլաճաղը, վէ պունլարրն միւթէատտի շիւպէլերի պուլունաճաղը մերվիտիր։

— Ղալաթա վէ Պէյօղլունա էքսէրիա Ռուսիա, վէ Ավսթրիա, վէ Մէմլէքէթէյն թարաֆընտան կէլմէքտէ պուլունան ֆահիշէլերին մէնի զըմընտա Ղալաթա միւթէսարրֆլըղը թարաֆընտան Ռուսիա սէֆարէթիյլէ մուխապէրէ օլունմագտա օլտուղու կիպի Ավսթրիա սէֆարէթիյլէ տախի մուխապէրէ օլունարագ իճապ էտէն թէտապիրին իճրա օլունաճաղը իչիտիլմիշ տիր։

— Եունան հուտուտունտա հայտուտլուղուն մէնինէ տայիր պիր մուգավէլէնամէ ադտը զըմընտա Եունան հիւքիւմէթի թարաֆընտան օլունան թէպլիղաթէ ճանիպի Պապը Ալիտէն հէնուզ ճէվապ վերիլմէմիշ օլտուղու, վէ հայտուտլարը տախի թաագիպ իչիւն պիթարաֆ պիր հատտ իթթիխալ օլունտուղու հալտէ նարտա չէհրիյլէ, տիկեր մահէլլէրհատտը մէզքիւր տախիլինտէ գալաճաղընտան պահսլա մագամը վալայի Սէրասքէրիտէն պաղը միւթաալաթըն արզ ու պէյան օլունտուղու Լէվանտ Հէրալտտա կէօրիլմիշ տիր։

— Պաղը մէսալիհի մուհիմմէ միւզաքէրէսի զըմընտա. մէճլիսի խասը վիւքէլա կէչէն բէրշէմպէ կիւնիւ տախի զաթը հաղրէթի սէտարէթքէնահինին թահտը բիյասէթինտէ օլարագ իճթիմա էթմիշ տիր։

— Ավսթրիա էլչիսի Գոնթ Լուտոլֆ ճէնապլերի թարաֆընտան, միսաֆիրէթէն Տէրսաատէթտէ պուլունան Պավիէրա բրէնղերինէ պիր զիյաֆէթ վերիլմիշ, վէ մէզքիւր զիյաֆէթտէ Ալմանեա էլչիսի տախի մատամասիյլէ պէրապէր հազրը պուլունմուշ տուր։

Միւշարիւյհ բրէնղեր կէչէն բէրշէմպէ կիւնիւ Հօճա պէյ թարիգիյլէ վիէննաեա ազիմէթ էյլէմիշլեր տիր։

— Էքսբոզիսիօնուն Օսմանլը տայիրէսինէ վազ օլունմագ իւզրէ օլան, տէօրթ եիւզ էլլի սանտրգ էշեա մէվճուտ տուր։

— Ռումէլիի ճումաա կիւնիւ զաթը հաղրէթի Սէտարէթքէնահիյի զիյարէթ էթմիշ տիր։

— Իթալիատա սոյուն պաստըզընտան։ միւթէզարրուր օլան էհալի իչիւն, Պէյօղլունտա քիւշատ օլունմուշ օլան իյանէ տէֆթէրինին եէքիւնիւ սէքիզ պին պէշ եիւզ օն իւչ ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

— Պէյօղլունտա, կէրէք քիլիսա, վէ կէրէք խանէ գաբուլարընտա, պուարալրգ անասը պապասը մէճհուլչօճուգլար պրրագըլմագտա օլտուղունտան, պաղը զէվաթ պէօյլէ չօճուգլար իչիւն պիր եէթիմխանէ ինչասը թէսավվուր էթմէքտէ իմիշէր։

— Մէքթէպի Սէնայիսէ բէսամ Ահմէտ էֆէնտինին սէմէրէյի իդտամթը, վէ պաղը զէվաթը ֆիլհամրն թէչվիգ վէ հիմայէլերի սայէսինտէ, պիր բէսիմ սէրկիսի քիւշատ օլունաճաղը, վէ պունուն հասրլաթը, մէքթէպի մէզքիւրէ այիտ օլաճաղը իչիւրիլմիշ տիր։

— Պու քէրրէ միւճէտտէն եաբըլմագտա օլան Եըլտըզ նամ դասը հիւմայունուն քեամիլէն Հալէպ գումաշլարրյա տօնատրլմասընա, իրատէյի սէնիյէ թաալիգ իթմիշ օլտուղունտան, իմալաթը իչիւն չիմտիտէն Հալէպ վիլայէթինէ էմիրնամէյի սամի կէօնտէրիլմիշ տիր։

— Նաֆիա Նազրրը տէվլէթլու Բաչիտ բաշա հաղրէթլերի, կէչէն բէրշէմպէ կիւնիւ Իզմիտտէն Տէր սաատէթ վասրլ օլարագ ճումա էրթէսի կիւնիւ տախի զաթը հաղրէթի Սատրազամի իլէ ուզունճա պիր միւլագաթ իթմիշ տիր։

— Պու տէֆա ադտ օլունաճադ էլլի միլեօն լիրա իսթիգրազրն Թահվիլաթը, Տէր սաատէթ, վէ Բարիս վէ Լօնտրա, վէ Վիէննա, վէ սայիր պաղը մահալլերտէ 'պէշ սէնէյէ գատար բէյտէր բէյ իխրաճ օլունուպ, հասրլ օլաճադ նօգուտ, իսթիգրազրն միւթէահհիւտի պուլունան պանգ Օսմանի իլէ, Իթիպարը ումումի պանգասը նէգտինտէ գալաճաղը, վէ Անատօլու իլէ Ռումէլի շրմէնտրֆերլերինին ինշաաթ գումբանեալարը ամէլիյաթ

լարընը իթմամ իթտիքտէ , Մալիյէ վէ Նաֆիա նէզարէթլէրինին հավալէսի իլէ մէպալիկի միւթէրաքի մէնին , մէղքիւր գումբանեալարա թէսլիմ օլունաճաղը , վէ իսթիգրազըն պիրինճի գըսմը էսհամինին վագթը իխրաճը տախի , իլէրուտէ Տեվլէթի ալիյէ իլէ մէղքիւր սրանգալար թարաֆընտան գարարլաշտիրրրաճաղը Գուրիէ ա'Օրանտա մուհարբէր տիր ։

— Մարտըն ԵԻրմի պիրինճի չարշամպա աղշամը , սաաթ իքիտէ , պէյ օղլունտա Ֆրանսըզ թէաթրօսունտա , մէարիֆ նաղըրը տէվլէթլու Ֆէվզի բաշա հազրէթլէրինին թահթը հիմայէլերինտէ օլարագ , հասըլտիր Ագապեան վարժարանա այլտ օլմագ իւզրէ պիր գօնսէր իճրա օլունաճագ , եանի մէքթէպի մէղպուրուն շակիրտանը , մուսիգա , վէ բիյանօլար չալարագ , վէ իլահիլեր օգույարագ իճրայի ահէնք իտէճէքլեր տիր ։

— Ցիւնքի բազար կիւնիւ սապահըն սաաթ օն իքի բատտէլերինտէ , խասքէօյտէ , Բիրի բաշա մահալլէսինտէ պագալ Գօղմանըն տիւքքեանընտան ալմէշ զուհուր էտէրէք , վէ էլմրաքինա սիրայէթլէ եալընըզ իքի պապ խանէ վէ սէքիզ տիւքքեան միւհթէրէք օլմուշ տուր ։

— Կէչէն բէրշէմպէ կիւնիւ Պուլկար էկզարքը Անթիմոս էֆէնտի Պապը ալիյէ կիտէրէք , հուզուրի հազրէթի Սատրազամիյէ չըգմըշ , վէ խարճիյէ նաղըրը բաշա հազրէթլէրինէ տախի միւլագաթ էթմիշ տիր ։

— Խարիճիյէ միսսիէշարը սատտէթու Գարաթիօտորիտինին քէրիմէսի մատմազէլ Գարաթիօտորիտինին Ցերսաատէթ Ավսթրիա էյչիսի Գօնթ Լուտօլֆ իլէ իշտիվաճը սէյլէնիյօր ։

— Լօնտրատա թապ ու նէշր օլունան Ֆինանսիյէ զազէթասը Իրան շահը նասրէտտին հազրէթլէրի Լօնտրաեա միւվասլէթլերինտէ պիր իսթիգրազ ատ էտէճէք տիր տէյօր ։

— Ցիւնքի բազար կիւնիւ , Ավսթրիա էյչիսի Գօնթ Լուտօլֆթարաֆընտան զաթը հազրէթի Սէտարէթբէնահի իլէ վիքէյայի ֆիխամ հազարաթընա պիր զիյաֆէթ վէրմիշէր տիր ։

— Վիէննա Իքսբօզիսիօնունա մէմուր օլան գօմիսիօնունուն , ճումատա էրթէսի կիւնիւ Թրիէսթէ վարօրույա Վիէննաեա ազիմէթ էյլէմիշ օլտուղու Լէվանթ Թայմբատա մուհարբէր աիր ։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՅԷ

Մատրիտ 29 մարտ սապահ

Օրտուտա Նիզամընզըզ էլան տէվամ էթմէքտէ տիր ։ Սէրրանօ , ասասքիրին սէր քօմանտասը նասպ ու թային օլմուշտուր ։

Լօնտրա 29 մարտ

Մէլգօն խան Լօրտ Կրանվիլ իլէ միւլագաթտա պուլունտու ։

Պուքրէշ 30 մարտ

Ցէօրթ միւխթէլիֆ թարիգլէրիլէ , Ռումէլի շըմէնտրֆէրլէրինին , Մաճար շըմէնտրֆէրլէրիյլէ պիրլէշմէսինի թալէպ էտէն օթուզ նէֆէր մուրախասանընն թէքլիֆի մէճլիսէ արզ օլունտու ։

Մարսիլիա 29 մարտ

Մարսիլեատա թապ ու նէշր օլունան իքի զազէթա գարլիսթէր մէնֆաաթընա օլարագ իյեանէ թօփլատրգլարընտան , տավայա չէքիլմիշ տիրլեր ։

Բարիս 30 մարտ սապահ

Մ. Ցիւֆօր Միլէթ մէճլիսինէ պիր գանուն լայիհասը արզ ու թագտիմ էտէրէք , իմբէրաթօր ֆամիլեասընտան մէճմուլինին Ֆրանսատա իգամէթ էթմէմէսինի թալէպ էթմիշ տիր ։

Սպանիատան պիտիրիլտիյինէ նէզարէն գարլիսթէր Պէրկաեա տուխուլէթմիշլէր , վէ Ռուիսէրտաեա տախի կիրմէյէ չալըշմըշլար տրը ։

Վիէննա 30 մարտ

Մ. Շըվէճէլ վիքէլա մէճլիսինէ միւշավիր նասպ ու թային գրլընտը ։

Փարիս 29 մարտ

Սպանիա էլչիսի Մ. Օլոզակա իսթիֆա էթտի ։ Սէօյլէնտիյինէ նազարէն Մ. Օրէնսէ միւմայիլէյհին եէրինէ էլչի թային գրլընճաղ տրը ։

Իրան շահը թարաֆընտան ֆէվքէլատէ պիր մէմուրիյէթլէ տիւվէլի էվրոբայը զիյարէթ էտէն Մէլգօն խան շէհրիմիզտէ պէքլէնմէքտէ տիր ։

Վիէննա 28 մարտ

Պու կիւն Վիէննա պօրսասընտա , էսհամըն ֆիյաթընըն տիւշմէսի իւզրինէ , Պէրլինատ սգօնթօ եիւքսէլմիշ տիր ։

Վիէննա շէհրինտէն պիր իսթիգրազ ատ թէքլիֆի գամարատա թաստիգ վէ գապուլ օլունտու ։ Իսթիգրազ օլունաճաղ մէպլազ , ալթմըշ միլիօն ֆիորինէ պալիզ օլաճաղը գարարլաշտիրրրըմըշ տրը ։

Էքսբօզիսիօն մինասիպէթիյլէ , Ցէվլէթլէր պէյնինտէ պիլ մուգապէլէ ասլա նիշանլար իթա օլունմայաճաղ տրը ։

Բարիս 28 մարտ

Սէօյլէնտիկինէ նէզարէն , Ռումէլի շըմէնտրֆէրլէրի սէնէտտաթընըն բարիստէ պուլունան սինտիքլեր հէյէթի ֆէսխ օլունուպ , իշպու սինտիքլեր հէյէթի Վիէննատա թէշքիլ օլաճաղըմըշ ։

ՍԱՐՍԱՖԻՑԷ

1873 մարտ 19 ։

Լիրայի Օսմ. 100 դրշ. հիսապը իլէ ։		
Ինկիլիզ լիրասը	110—10	փր ։
Ֆրանսըզ ալթունու	87—11	»
Բօշ	89—20	»
Քրմից ալթունու	51—24	»
Պէյազ Մէճիտիյէ (ֆարգը)	1—15	»
Պէչլիք վէ մէթալիք (ֆարգը)	3—	»
Պազըր	119—	»
Գուրօն սգօնթօսու եիւզտէ .	3—	»

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Գուրօնու քէսիք ։

Մարտ 17 Ախշամ գարանտը . . .	61-21	
մարտ 19 Սապահ աչրլաը . . .	61-24	
» Սաաթ 7	61-22	

1865 իսթիգրազըն կէչէր ֆի ։	382-	
1863 » » »	372-—	
1869 »	325-—	
Սօսիէթէ ժէնէրալ գուբ ։ քէսիբ ։	13-20	
Գրէտի »	19-25	
Շըմէնտրֆէր սէհիմ ։ . .	88-	185-
Թրամվայ 19—60 ։		
Սօսիէթէ Ավսթրօ Թիւրք	12—80	
Սթանպօլ պանգասը	9—22	
Ոօսիէթէ Օթօման	7— 7	
Վէրիսի չիրքէթի	5—	
1872 իսթիգրազը	94—	
Ագչէ ֆայիզի	10—	

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ ԷՖԷՆԴԻՆԻՆ ՎԷՖԱԹԸ

Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ ։

Ազի՛զիմ Գարագաշ ։

Շու ալէմը քէՖն ու ֆէսատէն նիհայէթ սէն տէ մի՞ էլենի չէքտին ։ Ցաղտաղայի ճըհանըն իղթըրապընտան էնճամքեար սէն տէ մի՞ գուրթուլտուն ։ Սրթըգ պիր տահա ահրպալա ու էստէգա սէնին կիւֆթար վէ էշարը փէսէնտիլէրինի իշմիհեագլէ իսթիմա էթմէյէճէք մի՞ ։

Շու ճըհանը ֆէնանրն քեարը մէվճուտաթը իֆնա էթմէք տիր , պիր թարաֆտան թանզիմ տիկէր թարաֆտան թաղեիր էյլէմէք տիր , քէնտիսինի թանբեանլարա բույի ուպուսինի իրայէ էթմէք տիր , իշմէ պունուն իչիւն էօլտիյինէ աճըմամ , իլլա նէ կէօնա էօլտիյինէ աճըրըմ , վա՜խ , վա՜խ , վա՜խ . . . . . .

Ահ , բա՛պիմ , սէնին Ալթաֆ ու ինաեաթըն պիհատտ , ու պիվյան տրը , չէֆագաթ ու մէրհամէթին ճէմի զէման աեան տրը , ատլ ու ատալէթին միւսելլէմը էնամ տրը , լաքին բույի զէմինտէ հէրան սէնին ազամէթինի , ալէմէ ֆաշ էտէնլեր նիչիւն աճը աճը եաշլար տէօքէրէք վէնչէի մէսայիպէ մէսուր օլսունլար ։ Պիթուն էօմրիւնտէ կէօզ նուրու տէօքիւպ մէյտանը շիր ու ինչատէ քէսպը շէօհրէթ էթմիշ , վէ սերմայէի էօմրիւ իլմ ու մէարիֆ թահսիլինէ սարֆ էյլէմիշ օլան շուէրա նիչի՞ն վէ հանկը ատլ ու տատէ թէվֆիզէն աճ ու պի իլաճ ճան վէրսին ։

Ամվարը միւսթէքիմ , կիւֆթարը սէլիմ , էֆքեարը հալիմ օլան ալիմին ահ ու ֆիղանը նի՞չիւն ալէմին կիւշ ու հուշինէ չուգ էյլէմէսին ։

Ամճապա պիր կիւն ինթիհասընա էրմէյէճէք մի՞ շու բէվիշը ալէմ , ամճապա մէնզիլինէ վարմայաճագ մը՞ շու քէվքէպը ալէմ , էպնաի պէշէրատ գալաճագ մը՞ պու մէատաթ , նէ զէման տօղրուլմայաճագ մէզհէպը ալէմ ։

Ամհապը սերվէթ ու սաման , ինտը քիւհէլատէ սերէֆրազը զէման , վէլէվ օլմասա անտէ մէզհէպ ու իման ֆագաթ հինը վէֆաթընտա հէր քէսաման . . . պու նէ՞ ֆէնա զէման տրը պաղըրը , տիւնեայի վէլվէլէյէ վերիլիր , ալէմի եաս ու մաթէմէ զարք էտիլիր , քիմիսի պայըրը , վէ քիմիսի կիւճ իլէ այրը ։ Լաքին էօմրէտէ ալիմ , ֆագաթ ֆագիր , ֆախիր , ֆագաթ հազիր , շաիր հազդընա գայիլ պիր զաթը մէմուուհ էլ սրմաթ պալինը պի մարիտէ , վէ քէօշէի սէֆալէթատէ ահ ու անին էտէրէք ճան չէքիշիր , քիմսէ ավազը ճան կիւտազընա գուլագ ասմազ , սօն տագիքէսինտէ պիլէ պիր սու վերէն պուլունմազ , վիճուտը վաք ալու տինի խազը ֆէնայէ նիհատէ օլունտուղու զէման պէրայի վէտա քիմսէ եէրինտէն օյնամազ ։ Իշմէ պու տուր շու բէզիլ տիւնեանընն հալի վէ ալիմէրին ահվալի ։

Գարագաշ , սէն նասը՞լ էօլտիւն ։ մուավէնէթ ու մէտավաթտէն ահիզ , վէ պէլքի արթըգ շու միւսիպէթլի էօմիւրտէն պիլէ թաճիզ պիր հալտէ , էօյլէ տէյիլ մի՞ ։

Հանկը ֆէյլէսօֆ , հանկը Շուէրա ագէլա շու հալ իւզրէ կիթմէմիշ , հա՞նկը ալիմը ատիլ զալիմէր կիպի ֆիրաշը նազ ու նիեազտէ ճան վէրմիշ։ Շու հալ զատտար բախթըն պիր ճիլվէսի տիր ։ պիզ օնուն իքի կէօզիւ քէօր , վէ տէվլէթի հա՞նկը պաշրն իւզէրէնէ գօր օլտուղունու չօգտան պիլիրիզ ։

Իսթէտիյի գատար կիւրուհը չուէրայի թաագիպ էյլէսին , մէսայիպտէն Ֆէսայիպէ , սէֆալէթտէն սէհալէթէ կիրիֆթար էյլէսին , իսթէրսէ կիւնէշին զիեասընը պիլէ բույի ուպուսիլէ գափաթսըն , մէղար գափուսունատագ գօվալասըն , երնէ միւրատընա էրմէյէճէք ։ քէնտիսինէ սերֆիրու էտէմէյէճէք , իքի կիւնլիւք սէֆահաթընա չօճուգ կիպի ալտանան պուլամայաճագ ։ Իշմէ էօլտիւմ , ֆագաթ սանա թապի օլմատըմ պաղըրարագ չուէրա ճան վէրէճէք ։ Զիրա էօթէտէ քէնտի սահիպի , վէ հապիպը էքրէմի « Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք և ես հանգուցից զձեզ » տէյի թէսլիյէթ պալշ քէլամը իլէ էստէգասընը տայրէի միւնթազամէսինէ տավէթ էյլէմէքտէ տիր ։ Պէլի չէքտիյինիզ միհնու մէշագգաթընտան արթըգ ազատէ օլաճագ վագթը տրը ։

Կէլին , պէնիմ պաղը մէրհամէթիմէ , վէ տայրէմին սէֆաի սէֆասընտա խօշնիշին օլուն , տաղտաղայի ճըհանտան , վէ մէսայիպ ու պէլատան ազատէի սէր էտէրէք իսթիրահաթ էտին տէյու էմր ու ֆէրման պույուրմագտա տրը ։

Գարագա՛շ , չարխըֆէլէյին ալթընտա բահաթլըգ եիւզիւնիւ կէօրմէտին իսէ , վէրայի սէհապտէ , վէ էվճը ասիւմանտէ սանա միւնթազըր օլան մէլէյին բույի տիլճույինի իշթիհեագլէ սէյր ու թէմաշա էտէրիմ , հուզուրը պարիտէ անընա ահէնկուզ ու թէրէնիւմսաղը նազ ու նիյազ էյլէ ։

Սրթըգ տիլէնճի տէյնէյինէ շէպիհ օլան գալէմինի էլինէ ալմաղա միւհթաճ օլմայաճագսըն , օրատա էշարը տիշեար եէրինէ , գասատ ու նուուրթը իլահիյէ գրաաթ էյլէ ։ Էրվահը գուտսիյէլերլէ հուզուրը պարկեահը խիւտատէ փէրվանէ կիպի թըյրան ։ վէ անընն ազամէթինէ հայրան օլ ։

Իշմէ եարէպպի , սանա կէլէն ֆագիրի սէն փէք էյի թանըրսըն , պաղը իհսան մէապընա վարըպ « էֆթահ էլ պապ եա ֆէթթահ » « բա՛ց մեզ ցէ՛ր » պաղըրմագտա , սէնին բահմ ու շէֆգաթ գափուսունուն թաղթագընա սարըլըպ քէմալը մահճուպիյէթլէ չաքիչաք էյլէմէքտէ , մէրհամէթէ սեղա պիր շաիր տիր , շու սայիլ գուլ մէսուլինի ինսաֆլէ ինսաֆ էյլէ ։ Էկէրչի ճիւրմ ու խաթասը վար իսէ լեվհաի իսեանտէն մահվ էյլէ ։

Ազիզիմ Գարագաշ , սէնին իֆթիրագըն խապերի քէտարէթ էսերի հավվասը խամսէմի զայրը մահսուս պիր հալէ տիւշար էյլէտիյինտէն , արթըգ պունտան զիյատէսինի եազմաղա գալէմիմ իլերի կիթմէյօր ։ Պիր կիւն մէզարրն գէյլարընա վարըպ բուհուն իլէ սէօյլէշմէք արզուսունտայրմ ։

Վար սէլամէթլէ , Ազիզիմ , շու սեեահէթինտէ սահիլը սէլամէթէ սահիհէն վասլ օլման իչիւն Սէյեահ տուա էտէր ։

Թապը պէշէրտէ վէֆա արաեան ճըհանըն ճէֆասընտան գուրթուլմազ։ Թապը ինսանտէ համիյէթ արաեան տիւնեանընն միհմէթինտէն գուրթուլմազ ։ Պիչարէ ֆամիլեանը Ալլահ գայրըսըն հապիպիմ ։

Թալիը եավէրի տիր պաղը ճըհանտա սէմէրէ ։

Նանը նատանա վերիր , էհլի հիւնէր աճ կէպէրէ ։

Սեյեահ ։

Միւթէվէֆայի միւշարիէյհ միլլէթիմիզտէ պուլունան ալիմէրտէն պիրի վէ Թիւրքճէ էրմէնիճէ վէ Ռումլիսանլարընա աչնա պիր զաթ օլուպ , կէչէն ճիւմա կիւնիւ հէնուզ գըրք սէքիզ եաշընտա օլտուղու հալտէ վէֆաթ էյլէմիշ տիր ։ Միլլէթիմիզտէ պուլունան էհլը հիւնէրլէրտէն չօգլարը կիպի իշիթտիյիմիզէ նազարէն միւթէֆտա տախի սէֆալէթ հալինտէ թէրքը տաղտաղայի տիւնեա էյլէմիշ տիր ։

ԺՈՂՈՎ

Օրվան կարգադրությամբ Ազգային ղեկավարությունից։ Ամսագիր հրատարակելու մասին։ Ազգային ուսումնարանի հոգաբարձությունը հրավիրվում է հանդիսավոր նիստի